

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A

Anul școlar 2011 - 2012

Proba scrisă la Limba și literatura maghiară maternă

VARIANTA 9

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (45 de puncte)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

Szilveszter kandúr hollywoodi rajzfilm rabszolgaságából menekült Adorján Sebestyénhez és Sebestyén Adorjánhoz. Orra bíbor gombocskájától fekete farka fehér hegyéig reszketett szegényke az éhségtől, a sok megaláztatástól. A fiúk napokon át dajkálták, vigasztalták, kecsketejszínhabos kakaóval etették, mire annyira magához tért, hogy képes volt pályát választani.

– Sztár? Filmsztár soha többé! – Ezek voltak az első szavai, miután kezdte összeszedni magát. Mert csak ha éhezették volna! Az volt a szerepe hosszú éveken át, azt játszotta ezernyi egy újra forgatott jelenetben, hogy ő kizárólag egy bizonyos Csőrike nevezetű, cicababára maszkírozott verébbel táplálkozhat. Namármost minden filmben el kellett fognia Csőrikét, majd besózni, serpenyőbe tenni. Ekkor jött a fordulat. Mielőtt megehetette volna a kis fölfluvalkodtat, kapott harmincnyolc pofont, hetvenegy fenékberúgást, átment rajta a fűnyírógép, az úthenger, belökték a szecskavágóba, átpárolták a kávéfőzőn.

A gyerekek szeretetében, no meg a sok finom tejtől, sajttól, de legkivált a decsi hurkabőrtől újjászületett. Szentül elhatározta, hogy fölhagy örökre a filmszakmával és a ragadozással. Macskazenész lesz síppal, dobbal, nádihegedűvel, meg ami jön.

(Czakó Gábor – Czakó Sebestyén : Adorján és Seborján)

1. Mutasd be a főszereplőt! **5 pont**
2. Mi volt Szilveszter kandúr rajzfilmbéli szerepe? **5 pont**
3. Értelmezd a következő mondatot! **A gyerekek szeretetében, no meg a sok finom tejtől, sajttól, de legkivált a decsi hurkabőrtől újjászületett.** **5 pont**
4. Írd meg 10–15 mondatban az agyonéhezett Szilveszter kandúr monológját! **5 pont**
5. Képezz új szavakat a következő igék/igenevek töveiből!
besózni, dajkálták, maszkírozott, táplálkozhat, reszketett **5 pont**
6. Alkoss mondatot, melyben a **szen**t szó legyen
a. melléknév;
b. főnév! **5 pont**
7. Alkoss egy-egy mondatot a **átment** szó mindkét jelentésével! **5 pont**
8. Egészítsd ki az **Ekkor jött a fordulat.** mondatot
a. határozóval;
b. jelzővel! **5 pont**
9. Mi volt az oka annak, hogy Szilveszter kandúr megszökött Hollywoodból? Írd ki a vizsgalapra a helyes mondatok betűjelét!
a. Nem bírta megfogni Csőrikét.
b. Nem tudta megfogni Csőrikét.
c. Nem akarta megfogni Csőrikét.
d. Nem foghatta meg Csőrikét. **5 pont**

Probă scrisă la Limba și literatura maghiară maternă

Varianta 9

SUBIECTUL al II-lea

(45 de puncte)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A székely írás, más szóhasználatban a székely-magyar rovásírás vagy magyar rovásírás az alfabetikus elvekre épülő írásrendszerek egyike, amelyet a székelyek, esetleg a magyarok többi csoportja is használt a latin írás előtt/mellett. A feliratokat leggyakrabban különböző anyagokba, például fába és kőbe karcolva lehet megtalálni. A legkorábbi és leggyakoribb rovásírásos leletek Székelyföldön maradtak fenn. A rovásírás eredete jelenleg tisztázatlan, és számos vitát indított.

A rovásírás származásáról szóló "türk elmélet" szerint a székely írás a belső-ázsiai türk rovásírással áll kapcsolatban. Az elgondolás eredeti formája Sebestyén Gyulától és Németh Gyulától ered. Szerintük az alfabetikus írások közé tartozik, őse a föníciai ábécé – így rokonságban áll a héber írással, a latin ábécével és a többi jelentős ábécével is. A magyarsághoz hosszú vándorút során jutott el az írástudás: először az arámiak (arameusok) átvették a föníciaiaktól az írást (arámi írás); tőlük a szíriaiak (szíriai ábécé); majd a szogdok (szogd ábécé); és végül a különféle török népek (türk rovásírás).

A türk kapcsolat az idő előrehaladtával egyre kevésbé volt meghatározó elem a rovásírás eredetéről szóló művekben. Az 1990-es évekig uralkodó türk elmélet hívei úgy vélték, a magyar törzsek 600 körül vették át a rovásírást, amikor Dél-nyugatra, a Fekete-tenger keleti partvidékére költöztek korábbi területeikről. Szerintük a magyar rovásírás szinte bizonyosan a türk rovásírásból ered: ezt a göktürkök földrajzi értelemben vett közelsége is bizonyítja.

Az Írástörténeti Kutatóintézet által 1993-ban kiadott, Simon Péter, Szekeres István és Varga Géza írástörténészek által írt Bronzkori magyar írásbeliség c. kötet leszámolt az ótürk eredeztetés teóriájával. A kötet megjelenését követően Róna-Tas Andrásról Sándor Kláráig kutatók sora változtatta meg a korábbi álláspontját és tekintette ismeretlen eredetűnek a székely rovásírást.

A korábbi kutatásokat összegző Sándor Klára így foglalja össze a türk kapcsolatot: "a székely rovásírás nem vezethető ugyan le közvetlenül a keleti türk rovásírásból, de a kettő távolabbi rokonsága is nehezen cáfolható a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján." Magyarán, a székely és a türk rovásírás között nem szülő-gyermeki, hanem közös őssel rendelkező unokatestvéri viszony áll fenn.

1. Milyen anyagba karcolva maradt fenn a rovásírás? **5 pont**
2. Milyen eredetű a székely rovásírás a tudomány mai állása szerint? Írd ki a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
a. magyar; b. türk; c. föníciai; d. ismeretlen **5 pont**
3. Hol maradtak fenn a legkorábbi székely rovásírás-leletek? Írd ki a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
a. Belső-Ázsiában.
b. Magyarországon.
c. Székelyföldön.
d. A Fekete-tenger keleti partvidékén. **5 pont**
4. Milyen alfabetikus írásokkal rokonítható a rovásírás? **5 pont**
5. Mi a szöveg témája? **5 pont**
6. Milyen rokoni kapcsolattal azonosítja Sándor Klára a türk írás és a székely rovásírás viszonyát? **5 pont**
7. Milyen szemléletváltást jelentett a *Bronzkori magyar írásbeliség* című kötet a rovásírás-kutatásban? **5 pont**
8. Foglald össze egy mondatba a két kutatócsoport eredetelmélete közötti különbséget! **5 pont**
9. Milyen írószerszámokra lehet szükséged, hogy ha rovásírással készítesz feljegyzést? **5 pont**